

28. 3. 2007Více najdete na www.nkp.cz a www.klementinum.cz <Pro novináře>

Oko nad Prahou

(výsledky mezinárodní architektonické soutěže)

Galerie Klementinum

29. března – 31. května 2007

vstup zdarma

Ohlédnutí za mezinárodní architektonickou soutěží na podobu nové budovy Národní knihovny České republiky přináší výstava **Oko nad Prahou**. Expozice, která bude v **Galerii Klementinum** otevřena do **31. května**, je **veřejnosti přístupná zdarma** a prezentuje všech 355 soutěžních návrhů. Na výstavních panelech jsou instalovány stovky výkresů, fotografií modelů i počítačových vizualizací, které návštěvníkům umožňují porovnat nejrůznější vize architektů a architektonických týmů z celého světa. Závěr výstavy je věnován osmi finalistům, jejichž práce jsou představeny v širším měřítku včetně samotných modelů. Největší prostor je věnován projektu vítěznému, který zpracoval tým britské kanceláře **Future Systems** pod vedením architekta českého původu **Jana Kaplického**. Neschází zde ani model budoucí budovy Národní knihovny, jenž je zasazen do modelu Letenské pláně; ten sloužil porotě jako pomůcka při hodnocení soutěžních návrhů.

Výstava je doplněna projekcí dokumentu, který mapuje průběh celé soutěže. V galerii se rovněž promítá dokumentární **film Profil**, který filmová producentka Eliška Fuchsová a režisér Jakub Wagner natočili v koprodukcii s Českou televizí a firmou Sipral. Jde o portrét architekta Jana Kaplického.

U příležitosti výstavy vydává Národní knihovna publikaci **Oko nad Prahou Knihovna pro třetí tisíciletí**, která připomíná nejdůležitější momenty týkající se geneze plánů na výstavbu nové budovy. Její největší část ovšem tvoří prezentace vítězného projektu, Jana Kaplického a Future Systems. Pro zájemce o další podrobnosti týkající se historického dění pak je v přízemí Klementina, na hlavní chodbě před Všeobecnou studovnou, instalována malá expozice nazvaná **Milníky na cestě k nové budově Národní knihovny**.

Mezinárodní architektonickou soutěž na návrh nové budovy vyhlásila Národní knihovna ČR 16. května 2006 a její vítěz byl vyhlášen letos 2. března. V čele týmu kanceláře Future Systems, jejímuž projektu mezinárodní porota jednomyslně udělila první cenu, stojí architekt Jan Kaplický. „Projekt pro podobnou soutěž ale nemůže být výsledkem práce jedné primadony,“ zdůrazňuje Kaplický a jmenuje své nejbližší spolupracovníky: „Volkan Alkanoglu, Maria Jose Castrillo, Misa Kitlerova, Filippo Previtali a Georg Roetzel.“

O návrhu, který vzbudil mimořádnou pozornost odborné i laické veřejnosti, Jan Kaplický mj. říká: „Inspirovali jsme se přírodou – například tvary lidského těla i mořských potvor, třeba medúzy nebo chobotnice. Ale také pražským barokem. Barokní formy jsou hodně důležité – dnes už si lidé mnohdy ani neuvědomují, že všechny budovy nemusí být nakreslené příložníkem.“ Fantazie architektů navíc vidí budoucí knihovnu jako místo, kam nebudou lidé chodit jenom za knihami. „Nesmí to být mrtvá budova – je to něco úplně jiného, než knihovna z 18. století i než knihovna z třicátých let minulého století,“ míní Kaplický. „Musí být otevřenější z hlediska přístupu veřejnosti, která má jiné nároky, než měla kdysi. Středem budovy povede nad úrovní parku, v prvním patře ze severu na jih ulice, z které se dostanete do čítáren umístěných za skleněnými a zvukotěsnými stěnami. Své místo tady najde vědec, který potřebuje zkoumat vzácný výtisk knihy, i ten, kdo si chce jen přečíst noviny a vypít kávu. Anebo si dát s někým rande. Teď je rok 2007, knihovna by se měla dostavět někdy v roce 2010, ale to je pořád málo. Museli jsme myslet i na to, jak bude knihovna vypadat a fungovat v roce 2050, kdy už tady nikdo z nás nebude.“

Podrobnosti o soutěži a aktuální informace jsou přístupné na webových stránkách NK ČR: http://www.nkp.cz/competition_library/index.htm

* * * * *

Ohlédnutí za mezinárodní architektonickou soutěží s předsedkyní poroty Evou Jiříčnou

Vítězný návrh vybírala ve dvou kolech mezinárodní architektonické soutěže porota. „Soutěž byla velice dobře připravená a průběh byl naprosto korektní, proto se také zúčastnilo tolik soutěžních návrhů,“ komentuje úroveň soutěže předsedkyně poroty, architektka Eva Jiříčná.

S jakými pocity jste před časem přijala zprávu, že Národní knihovna vypíše mezinárodní soutěž na návrh své nové budovy? A jak na Vás v této souvislosti zapůsobila nabídka, abyste se stala členkou poroty?

Řekla jsem si, že to je poprvé, co se v České republice podaří zorganizovat mezinárodní soutěž a že to je zároveň příležitost upozornit světovou veřejnost na existenci České republiky. Praha je malé město a Česká republika malá země, a proto je důležité, aby se jak město tak země zapojily do mezinárodního dění. Zdálo se mi, že to může být zároveň šance, jak najít vynikající návrh z široké škály různých přístupů. A řekla jsem si - protože jsem členem všelijakých porot velmi často - že pokud mohu k něčemu dobrému přispět, tak že to s radostí udělám. Samozřejmě, že se moji spolupracovníci trochu bouřili, protože to znamenalo, že se soutěže nemůžeme jako kancelář zúčastnit.

Čekala jste, že by si Vás kolegové porotci mohli zvolit za předsedkyni?

Ne, o takových věcech člověk nepřemýšlí. Byla jsem vděčná za jejich důvěru, i když mi bylo jasné, že to bude obtížná úloha. V takové pozici musí být člověk velice opatrný, aby neventiloval vlastní názory, a aby pečlivě naslouchal všem ostatním členům poroty a dal jim dostatečný prostor pro vyslovení jejich osobních názorů.

Bylo hodně obtížné vybrat mezi stovkami návrhů finálovou osmičku?

Ano, to je vždycky těžké. Prošli jsme projekty mnohokrát a strávili jsme mnoho času diskusí nad projekty.

Čím si Vás získal vítězný projekt, že jste mu dala přednost před ostatními sedmi?

Od začátku soutěže se vítězný projekt neustále vracel do diskuse - byl zajímavý svou profesionalitou, neobyčejným přístupem, zachováním funkčnosti a zajímavým technickým řešením.

Soutěž byla anonymní, nicméně rukopis Future Systems, respektive Jana Kaplického, je velmi osobitý. Prý se ale v soutěži objevilo více prací à la Kaplický...

I když jsme v poslední fázi práce poroty tušili, kým byl projekt zpracován, člověk si nemůže být nikdy jistý. Například v soutěži na Operu v Paříži vyhrál projekt, o kterém si porota myslela, že je to Richard Meier. A vítězný projekt na Centre Pompidou byl vybrán proto, že si porota myslela, že jde o dílo známého francouzského architekta. V této době je po světě tolik kopií, a my jsme jich také slušné množství zaznamenali v předložených pracích, že jsme stoprocentní jistotu nemohli mít až do otevření obálek se jmény soutěžících.

Nebála jste se toho, že výběr poroty bude chápán jako hodně odvážný, provokativní?

O tom člověk nemůže přemýšlet. Povinností každého člena poroty je vybrat podle svého nejlepšího svědomí to, co je pro vypisovatele soutěže, Prahu a budoucnost města tím nejlepším řešením. Cestu skrze další úskalí si musí celý tým, který se tímto problémem bude zabývat, probojovat sám.

Jak velkou váhu má v této souvislosti fakt, že výběr vítězného projektu, tj. včetně umístění stavby v Praze, posvětila i zástupkyně UNESCO v porotě, paní Irene Wiese-von Ofen?

Zodpovědnost paní Irene Wiese-von Ofen byla jistě velká, na druhé straně mají tu samou zodpovědnost i všichni ostatní členové poroty. A já jsem jim všem vděčná, že tak seriózně přistoupili k výběru vítězného projektu a obětavě vážili znovu a znovu všechna možná hlediska. Z pohledu UNESCO její souhlas jistě přispěje k posouzení urbanisticko-architektonické situace v Praze a přístupu k ochraně historického jádra města.

Jaký je vlastně Váš vztah ke knihovnám obecně, respektive k jejich významu v 21. století?

Knihovny jsou v poslední době stejně důležité jako muzea nebo divadla a koncertní sítě a hrají velkou úlohu v procesu sjednocení kulturních a vzdělávacích otázek celé společnosti.

Vzpomněla byste si ještě na první knihovnu, kterou jste navštěvovala?

První knihovna, na kterou si vzpomínám, byla knihovna obecné školy v Korunovačnické ulici, kde jsem si půjčovala knížky vytištěné před druhou světovou válkou - v rámci cenzury komunistického státu nebylo moc příležitostí ke čtení zajímavých knih. Později si vzpomínám na knihovnu Umělecko-průmyslového muzea, kde jsme obkreslovali obrázky z cizích časopisů a knih, zakázaných tehdejšími režimy. S přestávkou času to možná bylo dobré řešení, protože si ta ručně obkreslená architektonická nebo designerská a umělecká díla pamatuji do teď.

Partneři Národní knihovny ČR:

Generální partner

Partneři

Mediální partneři

Oko nad Prahou
Galerie Klementinum, otevřeno úterý-neděle 10:00 - 19:00 hod.
vstup zdarma